

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΜΑΡΤΙΟΥ 2025
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

Κείμενο 1

«Μπορεί η τεχνητή νοημοσύνη να ενισχύσει τη δημοκρατία και να κάνει πιο αξιόπιστους τους πολιτικούς;» της Νατάσας Ρουγγέρη

(Το κείμενο έχει διασκευαστεί για τις ανάγκες του κριτηρίου)

Όταν διευρύνθηκε η ευρυζωνική* σύνδεση και έγινε προσιτή από όλους, πιστέψαμε ότι ζούσαμε σε μία μεθυστική εποχή. Το αποκορύφωμα της ουτοπίας του διαδικτύου, με τους ιδεαλιστές της τεχνολογίας να υπόσχονται ότι η αποκεντρωτική φύση του θα αναμόρφωνε ριζικά τις δυναμικές της εξουσίας και ότι η δημοκρατία θα μπορούσε να αναγεννηθεί.

Προχωρώντας 25 και πλέον χρόνια μπροστά, ξέρουμε ότι έχει συμβεί ακριβώς το αντίθετο: η αλήθεια και η εμπιστοσύνη έχουν διαβρωθεί, η δημοκρατία δεν κατάφερε να μεταρρυθμιστεί για την ψηφιακή εποχή και η σχέση μεταξύ αυτών που βρίσκονται στην εξουσία και αυτών που τους εκλέγουν είναι τεταμένη σε οριακό σημείο.

Αυτή τη στιγμή, βλέπουμε τον πολλαπλασιασμό της δημιουργικής τεχνητής νοημοσύνης, και είναι κατανοητό το ότι η αντίδραση είναι ένα μείγμα υστερίας και ελπίδας.

Αν κάνουμε την τεχνητή νοημοσύνη να λειτουργήσει για τη δημοκρατία, τότε σε 10 χρόνια τα «οικοσυστήματα» των πληροφοριών μας θα μπορούσαν να βελτιωθούν σε μεγάλο βαθμό για να υποστηρίξουν τη δημοκρατική λήψη αποφάσεων. Θα μπορούσαμε να εκπαιδεύσουμε την τεχνητή νοημοσύνη να εκτιμά τις επαληθευμένες πληροφορίες – ως αντίδοτο στα fake news που μας κατακλύζουν – και να τις «σερβίρουμε» με τρόπους που θα κάνουν ακόμα και τις πιο σύνθετες πληροφορίες πιο προσιτές σε περισσότερους ανθρώπους. Θα μπορούσαμε να εμπιστευτούμε περισσότερο τους πολιτικούς ότι θα κάνουν το σωστό για τους ανθρώπους, επειδή θα έχουν μάθει νέους τρόπους για να εμπλέκουν τους πολίτες – και ψηφοφόρους τους – στη λήψη αποφάσεων. Λαϊκές συνελεύσεις με τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσαν να βοηθήσουν πολίτες και πολιτικούς να προσανατολιστούν στα συμβιβαστικά μέτρα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων.

Αυτές οι έννοιες δεν είναι εντελώς εξωπραγματικές. Το Polis είναι ένα τέτοιο εργαλείο, το οποίο αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ και χρησιμοποιήθηκε για τη διαμόρφωση πολιτικών στην Ταϊβάν, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού κανονισμών για την Uber. Παραπλανητικά απλό, το Polis χαρτογραφεί τις απόψεις των ανθρώπων σύμφωνα με τη συναίνεση και όχι τη διαίρεση, και δίνει στους ανθρώπους επιλογές για να προτείνουν ιδέες.

Σε μια δεκαετία θα μπορούσαμε να αποκαταστήσουμε τη σχέση μεταξύ κράτους και πολίτη. Θα μπορούσε να διευκολύνει τον διάλογο μεταξύ βουλευτών και ψηφοφόρων, επιτρέποντας σε στοιχεία άμεσης δημοκρατίας να συμπληρώσουν το αντιπροσωπευτικό μας σύστημα. Η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε επίσης να επιτρέψει την καλύτερη χρήση των δεδομένων των πολιτών για τη στόχευση των δημόσιων υπηρεσιών, των παρεμβάσεων και της υποστήριξης σε πιο ανθρώπινο επίπεδο. Και τελικά, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την καθοδήγηση των ανθρώπων στην πρόσβαση σε βοήθεια από το κράτος.

Αν δεν επικεντρωθούμε ρητά στις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης να βελτιώσει τη

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

δημοκρατία – ή τουλάχιστον να μην της κάνει κακό – πιθανότατα θα την διαφθείρει. Οι αναξιόπιστες πληροφορίες θα πολλαπλασιαστούν, διαβρώνοντας περαιτέρω την εμπιστοσύνη. Αλλά χωρίς να επικαιροποιήσουμε τη δημοκρατία μας, ώστε να συμπεριλάβει περισσότερες συμμετοχικές δραστηριότητες, που θα μπορούσαν να διευκολυνθούν μέσω αυτών των τεχνολογιών, θα μένουμε όλο και περισσότερο σε ένα σύστημα που είναι εδώ και αιώνες ξεπερασμένο, προσπαθώντας να κυβερνήσουμε σε έναν κόσμο που κινείται με εντελώς διαφορετικές ταχύτητες και εντελώς διαφορετικούς τρόπους. Αυτή τη φορά, όμως, πρέπει να μάθουμε.

*ευρυζωνική σύνδεση: ο νέος τρόπος σύνδεσης στο Internet (Διαδίκτυο) που προσφέρει μόνιμη σύνδεση και πολύ υψηλές ταχύτητες πρόσβασης.

Πηγή: <https://www.in.gr/2023/08/26/in-science/technology/mporei-texniti-noimosyni-na-enisxysei-ti-dimokratia-kai-na-kanei-pio-aksiopistous-tous-politikous/>

Κείμενο 2

Κείμενο 3

Εισαγωγικό σημείωμα: Ο Κώστας Παπαπάνου υπήρξε ποιητής και πεζογράφος. Εμφανίστηκε στα γράμματα από τα νεανικά του χρόνια, δημοσιεύοντας διηγήματα και ποιήματα στον Τύπο, υπό το ψευδώνυμο "Κώστας Αρκάς". Έχει γράψει διηγήματα, νουβέλες, μυθιστορήματα και μελέτες, ενώ ασχολήθηκε και με τη μετάφραση. Διηγήματά του έχουν μεταφραστεί στο εξωτερικό. Έχει διατελέσει Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Παιδείας και Πρόεδρος του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου.

[Το Ρομπότ Ποιητής] Του Κώστα Παπαπάνου

Με οίστρο * ακάματο
βγάζει το μεροκάματο
το ρομπότ ποιητής.
Από το μεταλλικό του στήθος
βγάζει λέξεις σε κάθε ύφος,
πρόζα, σίχοι, κουτουρού,
από έπη ως χαϊκού **.
Έχει βάση δεδομένων
το ανθρώπινο το γένος
και μπορεί να καταλάβει
της ψυχής σου το μαράζι.
Τους αλγόριθμους κινεί
και τη νόηση δονεί,
σε επιλύει, σε εξυψώνει,
σε αγγίζει, σε πωρώνει.
Ένας μέγας λογοτέχνης
που με λίγα ευρώ τον παίρνεις,
το ρομπότ ποιητής,
να σου απαγγείλει ευθύς.

* οίστρος: ψυχική έξαρση, δημιουργικός ενθουσιασμός

** χαϊκού: ιαπωνική ποιητική φόρμα, είδος γι�πωνέζικου ποιήματος

A. Με ποιους τρόπους και υπό ποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε η τεχνητή νοημοσύνη να στηρίξει τη δημοκρατία και τον πολίτη; (80-90 λέξεις)
(20 μονάδες)

B1. Με βάση τις απόψεις της συντάκτριας του κειμένου 1 να σημειώσετε στις παρακάτω προτάσεις την ένδειξη Σωστό (Σ) ή Λάθος (Λ).

1. Η ευρυζωνική σύνδεση έγινε προσιτή σε όλους, ενισχύοντας τη δημοκρατία και την εμπιστοσύνη στην πολιτική.
2. Η σχέση μεταξύ εξουσίας και πολιτών έχει βελτιωθεί σημαντικά λόγω της ψηφιακής εποχής.
3. Η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση των πληροφοριών που επηρεάζουν τη δημοκρατική λήψη αποφάσεων.
4. Η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να καταπολεμήσει τις ψευδείς ειδήσεις, καθιστώντας τις πληροφορίες πιο προσβάσιμες.

5. Η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης στη δημοκρατία δεν απαιτεί καμία αλλαγή στο πολιτικό σύστημα.

(10 μονάδες)

B2. «Σε μια δεκαετία ... περαιτέρω την εμπιστοσύνη» (κείμενο 1): Κατά πόσο βέβαιη (ή, αντίθετα, επιφυλακτική) φαίνεται να είναι η αρθρογράφος για τις απόψεις της; Να αναφέρετε (4 μονάδες) και να σχολιάσετε (6 μονάδες) δύο γλωσσικές επιλογές που να τεκμηριώνουν την άποψή σας.

(10 μονάδες)

B3. Να εντοπίσετε ένα σημείο του κειμένου 1 στο οποίο η αρθρογράφος χρησιμοποιεί τεκμήρια. (2 μονάδες) Γιατί πιστεύετε ότι επιλέγει αυτό το μέσο πειθούς; (3 μονάδες)

(5 μονάδες)

B4. Στο κείμενο 1 κυριαρχεί η χρήση του α΄ πληθυντικού προσώπου. Για ποιους λόγους; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας αναφέροντας και συγκεκριμένα χωρία.

(5 μονάδες)

B5. Να επιλέξετε μία από τις προτεινόμενες απαντήσεις. Να δικαιολογήσετε την επιλογή σας σε 50 λέξεις.

Η εικόνα (κείμενο 2):

α. περιγράφει

β. εξηγεί

γ. κατευθύνει

δ. επιχειρηματολογεί

ε. αφηγείται

(5 μονάδες)

Γ. Ποια η στάση του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στο Ρομπότ Ποιητή; (Κείμενο 3) Να την ερμηνεύσετε αξιοποιώντας τρεις τουλάχιστον κειμενικούς δείκτες. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη θέση του ποιητικού υποκειμένου; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας σε 200 περίπου λέξεις.

(15 μονάδες)

Δ. Παραγωγή Λόγου

Αξιοποιώντας τα κείμενα αναφοράς (1 και 2) να υποθέσετε ότι, ως μέλος της Βουλής των Εφήβων, εκφράζετε σε μία εισήγησή σας τις απόψεις και τους προβληματισμούς σας σχετικά με τη χρήση αλλά και τους κινδύνους της εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης στην καθημερινότητά μας.

Η ομιλία σας δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 350-400 λέξεις.

(30 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- 1.** Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
- 2.** Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
- 3.** Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό** με μελάνι που δεν σβήνει.
- 4.** Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
- 5.** Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
- 6.** Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 10.30 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ευρυζωνική σύνδεση: ο νέος τρόπος σύνδεσης στο Internet (Διαδίκτυο) που προσφέρει μόνιμη σύνδεση και πολύ υψηλές ταχύτητες πρόσβασης.

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΑΠΟ 5 ΣΕΛΙΔΕΣ